

ความรับผิดของรัฐ
State Responsibility

อ.จตุภูมิ ภูมิบุญชู
คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
©2008 All rights reserved
Updated 2011

**State responsibility :
How to study**

- ศึกษาที่มาของกฎหมาย
- ศึกษาเปรียบเทียบหลักเรื่องกฎหมายละเมิดตามกฎหมายภายใน
- วิเคราะห์องค์ประกอบความรับผิด
- ศึกษาคำพิพากษาศาลระหว่างประเทศ

Source of International Law

- Customary International Law
- International Court decision
- Draft article Responsibility of states for internationally Wrongful Act 2001

หลักเกณฑ์

- *Every internationally wrongful act of a State entails the international responsibility of that State. (Art.1, Draft article Responsibility of States for Internationally Wrongful Acts 2001)*

องค์ประกอบความรับผิดของรัฐ

- เป็นการกระทำ/ ละเว้นกระทำการ ของรัฐ Act / Omission of State (Imputability)
- เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนพันธกรณีระหว่างประเทศ Breach of international obligation
- เกิดความเสียหายแก่รัฐ Damage* !?!

Elements of an internationally wrongful act of a State

- *There is an internationally wrongful act of a State when conduct consisting of an action or omission:*
 - *a) Is attributable to the State under international law; and*
 - *(b) Constitutes a breach of an international obligation of the State.*

ข้อพิจารณา

- จำเป็นต้องมีเจตนา (Dolus)หรือไม่?
- ต้องเป็นการประมาท (Culpa)หรือไม่?
- ต้องมีความเสียหาย (Damage) หรือไม่?

Act of State

- การกระทำ/ละเว้นการกระทำ ขององค์กรของรัฐ
- การกระทำหรือการละเว้นการกระทำขององค์กร ภาวะอื่นใดซึ่งได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจ ของรัฐ (*Heirs of the Duc de Guis Case 1947*)

Act of State

- การกระทำหรือการละเว้นการกระทำของ บุคคลผู้กระทำการแทนรัฐ
 - (*Stephens Case*)
 - *Black Tom and Kingsland*

Act of State

- การกระทำหรือการละเว้นการกระทำของบุคคล ผู้กระทำการแทนรัฐ
 - เป็นการกระทำ/ละเว้นกระทำโดยใช้อำนาจของ รัฐบาล
 - การกระทำนั้นเกิดในสถานการณ์ที่ไม่มีเจ้าหน้าที่ ของรัฐผู้รับผิดชอบ
 - เป็นสถานการณ์สมควรที่จะให้บุคคลใช้อำนาจ เช่นนั้นได้

Act of State

- การกระทำหรือการละเว้นการกระทำขององค์กรของรัฐ อื่นหรือองค์การระหว่างประเทศ(ในรัฐของตน)
 - การกระทำต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐ
 - รัฐต้องมีอำนาจบังคับอย่างแท้จริงในขณะที่การ กระทำที่ฝ่าฝืนพันธกรณีระหว่างประเทศ
 - การกระทำที่ฝ่าฝืนพันธกรณีระหว่างประเทศต้อง เกิดจากการใช้อำนาจของรัฐบาลที่ควบคุมสั่งการ องค์กรดังกล่าว

Act of State

- การกระทำหรือการละเว้นการกระทำของ องค์กรซึ่งเกินขอบอำนาจหรือขัดกับคำสั่งที่ ได้รับมอบหมาย
- การกระทำ/ละเว้นการกระทำ บุคคลผู้มิได้ กระทำการแทนรัฐ (*Janes Case*)

[Act of State]

- การกระทำ/ละเว้นกระทำการ ขององค์กรของรัฐอื่น
- การกระทำ/ละเว้นกระทำการ ขององค์กรของกลุ่มเคลื่อนไหวต่อต้าน

[ข้อสังเกต]

- การกระทำของรัฐนั้นเป็นได้ทั้งการกระทำทางนิติบัญญัติ การกระทำทางบริหาร และการกระทำทางตุลาการ

[ข้อสังเกต]

- จะใช้ข้ออ้างตามกฎหมายภายในขกเว้นความรับผิดของรัฐตามกฎหมายระหว่างประเทศได้หรือไม่?

[Breach international Obligation]

- แยกเป็น
 - international crime รับผิดต่อประชาคมโลก ผู้กระทำต้องถูกลงโทษ (ข้อ 19)
 - international delict รับผิดเป็นการส่วนตัวต่อคู่สัญญา

[ความจำเป็นในการแยกพันธกรณีออกเป็น International crime และ Delict]

- หากเป็น crimes
 - บุคคลและรัฐอาจจะฟ้องได้
 - บุคคลฟ้องตาม กลไกระหว่างประเทศอื่น ๆ / ศาลภายใน
- หากเป็น delicts
 - รัฐเท่านั้นที่จะฟ้องได้

[ข้อสังเกต]

- พันธกรณีนั้นจะต้องมีอยู่ในขณะที่รัฐกระทำการฝ่าฝืนพันธกรณี
- แม้อันต่อมาพันธกรณีนั้นจะหมดสิ้นไปก็ไม่ใช่เหตุเว้นความรับผิด
- พันธกรณีนั้นอาจจะเกิดจากการกระทำฝ่ายเดียวของรัฐก็ได้

[Damage]

- ความเสียหายมีองค์ประกอบในการพิจารณา
ความรับผิด
- ความเสียหายที่เกิดขึ้นมีได้ทั้งทางวัตถุและทาง
จิตใจ

[ความรับผิดในการกระทำของรัฐอื่นๆ]

- การบังคับขู่เข็ญให้รัฐอื่นกระทำการ
- การช่วยเหลือรัฐที่กระทำการฝ่าฝืนพันธกรณี
ระหว่างประเทศ

[ข้อสังเกต]

- องค์การระหว่างประเทศก็มีความรับผิดได้

[ข้อยกเว้นความรับผิด]

- ความยินยอม (Consent)
- มาตรการตอบโต้การกระทำผิดในทางระหว่าง
ประเทศ
- เหตุสุดวิสัยและพฤติกรรมที่รัฐไม่อาจ
คาดหมายได้

[ข้อยกเว้นความรับผิด]

- ทุกขภัย (ทุกขภัยนั้นต้องมีได้เกิดขึ้นเพราะ
ความคิดของฝ่ายตน)
- ความจำเป็น
- การป้องกันตนเอง

[ข้อสังเกตเกี่ยวกับการขกเว้นความรับผิดของรัฐใน ส่วน
ความจำเป็น]

- การกระทำด้วยความจำเป็นดังกล่าวเป็นวิธีการ
เดียวที่จะสามารถปกป้องประโยชน์ของรัฐจาก
ภัยพิบัติที่ร้ายแรงและใกล้จะถึงได้
- การกระทำดังกล่าวไม่ก่อให้เกิดผลเสียหาย
อย่างร้ายแรงต่อรัฐอื่นซึ่งรัฐที่กระทำด้วยความ
จำเป็นมีพันธกรณีระหว่างประเทศที่จะต้อง
เคารพ

[ข้อสังเกตเกี่ยวกับการยกเว้นความรับผิดชอบของรัฐใน ส่วนความจำเป็น]

- การละเมิดพันธกรณีระหว่างประเทศดังกล่าว นั้นต้องมีใช่เป็นการละเมิด *Jus Cogen* / สนธิสัญญาที่กำหนดชัดเจน/โดยปริยายว่า ห้ามอ้างความจำเป็น
- รัฐที่จะอ้างความจำเป็นได้ต้องไม่มีส่วนในการก่อให้เกิดเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดการกระทำ ด้วยความจำเป็น

[การชดใช้ความเสียหาย]

- การทำให้กลับคืนสู่สถานะเดิม *Restitution*
- การชดใช้ค่าเสียหายเป็นตัวเงิน *Indemnity*
 - ต้องไม่ไกลเกินกว่าเหตุ
- การทำให้พอใจ *Satisfaction*

[คนต่างด้าวและความรับผิดชอบของรัฐ]

- หลัก คนต่างด้าวต้องได้รับความคุ้มครองเยี่ยงคนชาติ (*National treatment*) ตามมาตรฐานสากล เรื่อง สิทธิมนุษยชน และตามมาตรฐานขั้นต่ำในทางระหว่างประเทศ
- ข้อสังเกต สิทธิในบางข้อเป็นสิทธิพลเมือง ที่คนต่างชาติไม่มี เช่น สิทธิทางการเมืองในรัฐอื่นๆ

[ความคุ้มครองเยี่ยงคนชาติ (National treatment)]

- รู้จักในอีกชื่อว่า *Calvo Doctrine*
- คนต่างด้าวไม่ควรมีสิทธิพิเศษใดๆ นอกเหนือไปจากสิทธิที่รัฐให้แก่คนชาติของตน หากคนต่างด้าวได้รับความเสียหาย ไม่ว่าจะจากปัจเจกบุคคลหรือรัฐ คนต่างด้าวจะได้รับการเยียวยาเฉพาะวิธีการที่มีอยู่ตามกฎหมายภายในเท่านั้น ไม่อาจใช้ความคุ้มครองทางการทูตได้

[ความคุ้มครองเยี่ยงคนชาติ (National treatment)]

- ข้อสังเกต *Calvo Doctrine* เป็นการยึดถือหลักปฏิบัติเยี่ยงคนชาติแบบเข้มงวดเกินไปจนเป็นการละเมิดสิทธิของคนต่างชาติ

[มาตรฐานในทางระหว่างประเทศ]

- มาตรฐานขั้นต่ำระหว่างประเทศ
 - ยังไม่มีกำหนดไว้ชัดเจน
- มาตรฐานในทางสิทธิมนุษยชน (ส่วนใหญ่เกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคล)
 - สนธิสัญญาต่างๆ เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน และ
 - *Universal Declaration of Human Rights* ในฐานะกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ

การเวนคืน / ทรัพย์สินของคนต่างด้าว

- แนวคิดของประเทศพัฒนาแล้ว
 - ทำได้ แต่ต้อง Adequate, Effective and Prompt compensation
- แนวคิดของ Ian Brownlie
 - Expropriation for certain public purposes, e.g. exercise of police power and defense measures in wartime, is lawful even if no compensation is payable

การเวนคืน / ทรัพย์สินของคนต่างด้าว

- แนวคิดของ Ian Brownlie
 - Expropriation of particular items of property is unlawful unless there is provision for the payment of the prompt, adequate and effective compensation.
 - Nationalization, e.g. expropriation a major industry or resource is unlawful only if there is no provision for compensation payable on basis compatible with the economic objectives of the nationalization and viability of the economy as a whole.

General Assembly Resolution 3281 (XXIX). Charter of Economic Rights and Duties of States

- Article 2
- 1. Every State has and shall freely exercise full permanent sovereignty, including possession, use and disposal, over all its wealth, natural resources and economic activities.

General Assembly Resolution 3281 (XXIX). Charter of Economic Rights and Duties of States

- 2. Each State has the right:
- c) To nationalize, expropriate or transfer ownership of foreign property, in which case appropriate compensation should be paid by the State adopting such measures, taking into account its relevant laws and regulations and all circumstances that the State considers pertinent. In any case where the question of compensation gives rise to a controversy, it shall be settled under the domestic law of the nationalizing State and by its tribunals, unless it is freely and mutually agreed by all States concerned that other peaceful means be sought on the basis of the sovereign equality of States and in accordance with the principle of free choice of means.

Permanent Sovereignty over Natural Resources, G.A. res. 1803 (XVII)

- 1. The right of peoples and nations to permanent sovereignty over their natural wealth and resources must be exercised in the interest of their national development and of the well-being of the people of the State concerned.

Permanent Sovereignty over Natural Resources, G.A. res. 1803 (XVII)

- 4. Nationalization, expropriation or requisitioning shall be based on grounds or reasons of public utility, security or the national interest which are recognized as overriding purely individual or private interests, both domestic and foreign. In such cases the owner shall be paid appropriate compensation, in accordance with the rules in force in the State taking such measures in the exercise of its sovereignty and in accordance with international law. In any case where the question of compensation gives rise to a controversy, the national jurisdiction of the State taking such measures shall be exhausted. However, upon agreement by sovereign States and other parties concerned, settlement of the dispute should be made through arbitration or international adjudication.